

are protected indirectly through other rights and freedoms (right to life, right to liberty and personal integrity, right to respect for private and family life, right to a fair trial, etc.).

It has been substantiated that the relevant solution to the contradictions of national and European legal enforcement is compensation for non-pecuniary damage in medical matters, protection of the rights of mentally ill persons in the health care sector, as well as ensuring the right of persons deprived of liberty, medical care.

It has been established that the main areas for the harmonization of national courts' activities with the case-law of the ECHR in the context of protecting medical rights should be: ensuring the recognition and enforcement of foreign courts' decisions by Ukraine; the possibility of reviewing the case by national courts in case if an international court has proved the violation of the provisions of the Convention; balance and consistency of national legislation with the provisions of the Convention in order to avoid violations, the significance of the decisions of the ECHR and focus on them within legal enforcement practice.

Key words: *right to health care, medical care, European Court of Human Rights, case-law of courts, legal enforcement, non-pecuniary damage, right to a fair trial.*

Стаття надійшла до редакції 13.10.2020 р.

УДК 35.08:343.35

Т.В. Філіпенко
А.С. Філіпенко

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Сьогодні проблема подолання корупції гостро стоїть перед усіма органами публічної влади, але її існування в органах поліції має більш небезпечні наслідки, адже корупційні прояви в діяльності поліції підривають довіру суспільства до дотримання законності і правопорядку в державі, що повинні забезпечувати працівники поліції.

У статті розглянуто поняття та причини корупції в органах Національної поліції, визначено складові елементи адміністративно-правового механізму та надана характеристика заходів запобігання корупції в органах поліції. Обґрунтовані напрями удосконалення адміністративно-правового механізму запобігання корупції в органах Національної поліції. Надані пропозиції щодо необхідності прийняття Закону України «Про громадський контроль», внесення змін і доповнень до Законів України «Про запобігання корупції» та «Про Національну поліцію».

Ключові слова: *Національна поліція, органи поліції, корупція, корупційні правопорушення, адміністративно-правовий механізм запобігання корупції, антикорупційні обмеження і заборони.*

DOI 10.34079/2226-3047-2020-11-20-112-121

Постановка проблеми. Заходи щодо запобігання корупції в органах поліції відіграють важливу роль у реалізації проголошеного в Україні стратегічного курсу на європейську інтеграцію. Реформа системи органів внутрішніх справ передбачає їх перетворення в сучасний правоохоронний орган європейського зразка – Національну

поліцію України. Але, незважаючи на реформу, рівень корупції серед поліцейських залишається досить високим.

Прийняття низки важливих нормативно-правових актів, що визначають засоби й інструменти запобігання корупції та пов'язаних з корупцією правопорушень, не в повній мірі вирішує питання їх застосування на практиці й потребує вироблення чітких алгоритмів дій усіх уповноважених осіб у цій галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання адміністративно-правових засобів запобігання корупції в органах поліції розглядали такі науковці, як: Л. В. Білинська, І. В. Валюшко, М. І. Камлик, І. В. Кушнар'ов, О. Ю. Ленкевич, В. О. Луговий, О. А. Мосякіна, Є. В. Невмержицький, П. Г. Пономар'ов, В. І. Попов, Г. А. Сатаров, О. В. Стогова, К. В. Тарасенко, О. В. Терещук, О. В. Ткаченко, В. М. Трепак, С. О. Шатрава, Н. В. Шинкаренко та ін. Їх внесок у дослідження зазначеної проблеми є важливим, проте деякі питання залишаються не визначеними і потребують подальшого вивчення. Наразі особливого значення набуває створення ефективного адміністративно-правового механізму запобігання корупції в органах Національної поліції.

Мета статті полягає в аналізі адміністративно-правових засад запобігання корупції в органах Національної поліції та розробці пропозицій щодо їх подальшого вдосконалення.

Виклад основного матеріалу. Корупція в правоохоронних органах є однією із найстаріших проблем, що викликає велику занепокоєність і є актуальною для різних країн світу.

Так, американський дослідник Лоренс Шерман зазначає, що «стільки скільки існує поліція, існує і поліцейська корупція» (Walker, 1992, p.262). Інші науковці підкреслюють, що проблема корупції це не тільки стара проблема за строком свого існування у поліції, але й надзвичайно складна проблема щодо її вирішення.

Джон Клейміг звертає увагу на те, що корупція не є проблемою виключно поліцейських структур і, що її розповсюдження у поліції відбувається у тому ж ступені, що й у цивільних організаціях та у суспільстві в цілому. Тим часом, на його думку, існують фактори, які роблять поліцію особливо вразливою до корупції, а саме:

1. Під час виконання службових обов'язків працівники поліції постійно стикаються з правопорушниками, які чинять різні форми тиску на поліцейських – винагороди, послуги, хабарі, вигоди тощо. Через наявність у поліцейських значних владних повноважень та відсутність (або недостатність) прямого та жорсткого контролю за їх виконанням, вони мають суттєві можливості поступитися спокусі та тиску.

2. Поліцейські мають справу з тим боком суспільного життя, який призводить їх до морального цинізму.

3. Досить широка спільнота громадян мовчки заохочує багато видів дрібних зловживань у поліції.

4. Поліція часто неохоче визнає корупцію у своїх лавах (Kleinig, 1996, с.164).

Треба зазначити що, участь поліцейських у корупційних діях має більш небезпечні наслідки, ніж аналогічні правопорушення посадових осіб інших органів публічної влади. Адже, якщо поліція не користується довірою, суспільство фактично залишається без відомства, яке зобов'язане забезпечувати законність і правопорядок у державі.

Причини й умови, що спричиняють корупційні прояви серед працівників поліції, тісно пов'язані з тими, які є характерними для всіх категорій працівників державного апарату, а саме високий рівень впливу на різні сфери суспільного життя, низький рівень

заробітної плати й соціальної захищеності, впевненість посадових осіб у непокараності. Найбільша шкода від цього явища полягає у тому, що воно негативно позначається на довірі суспільства до поліції (Мосякіна, 2014, с.156).

У той же час, відповідно до статті 11 Закону України «Про Національну поліцію» рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції (Закон України..., 2015).

Рівень довіри населення до поліції за різними опитуваннями різниться. Так, результати дослідження, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології у травні 2020 року, показують, що Національній поліції довіряють 49 % населення (Бахмутський районний відділ поліції, 2020). Одночасно, за даними соціологічного опитування Центру Разумкова від 4 травня 2020 року, рівень довіри до Національної поліції становить лише 35,7%, а рівень недовіри – 55,6% (Разумков Центр, 2020). Опитування проведене Kantar Україна у червні 2020 року показало, що 63% опитаних не довіряють поліції, 61% низько оцінюють її роботу, 58% не бачать прогресу в її реформуванні (Kantar OnLine Track, 2020).

Таке ставлення населення до органів поліції безпосередньо пов'язане з корупційними проявами в їх діяльності, що мають політичні, економічні, організаційно-управлінські, соціально-психологічні причини, які існують в суспільстві (Filiipenko, Filiipenko, and Turner, 2020, с.490).

Серед особливих причин, які спричиняють корупцію саме в органах поліції, Н. В. Шинкаренко виділяє об'єктивні (зовнішні) причини та суб'єктивні (внутрішні) причини. Він вважає, що об'єктивні причини пов'язані зі специфікою професійної діяльності, неналежною організацією виконання працівниками своїх службових обов'язків, несприятливими умовами несення служби тощо. Суб'єктивні причини зумовлені рівнем розвитку та вихованням особистості працівника поліції, до таких чинників належать: відсутність уявлення про належну та гідну поведінку поліцейського; недостатній розвиток морально-ділових якостей; здатність піддаватися негативному впливу з боку колег, які вчиняють корупційні дії; відсутність принципових позицій щодо чесного та відповідального несення служби; відсутність вольових якостей; бажання бути «своїм» у супереч власним установкам тощо (Шинкаренко, 2016).

О. В. Ткаченко до об'єктивних причин також додає чинник, пов'язаний із недотриманням принципу невідворотності покарання осіб, які вчинили такі діяння, а також відсутність адекватного юридичного покарання за вчинення правопорушень з ознаками корупції, його відповідності ступеню завданої шкоди державі, громадянам та органам внутрішніх справ (Ткаченко, 2008, с.50).

Дослідники вважають, що корупція зростає найбільше в організаціях з поганою системою управління, там, де управлінці чітко не виконують своїх обов'язків, немає постійного контролю за їх діяльністю. Зрештою, якщо працівники поліції відчують, що їх щоденна поведінка не контролюється, а їхні проступки не помічаються, вони роблять висновок, що й їх корупційні дії не будуть викриті. Тому необхідно вживати заходи щодо підвищення ефективності системи управління органами поліції, орієнтації на якісні показники, формування високої управлінської культури керівників, впровадження сучасних технологій управління персоналом, підвищення престижу органів поліції, налагодження довірчих, партнерських стосунків з громадськістю.

Слід зазначити, що запобігання корупції в діяльності органів поліції становить собою частину загальнодержавної антикорупційної політики, яка включає стратегію розвитку публічно-правових відносин щодо усунення, нейтралізації або обмеження дій посадових осіб органів Національної поліції та полягає у застосуванні сукупності

адміністративно-правових інструментів для досягнення поставлених цілей, що складаються у сфері реалізації завдань та функцій Національної поліції України (Шатрава, 2017, с.431).

Адміністративно-правове регулювання запобігання корупції в системі органів Національної поліції передбачає вирішення організаційних питань, а також застосування антикорупційних обмежень до працівників поліції. Так, відповідно до ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» Національна поліція є спеціально уповноваженим суб'єктом у сфері протидії корупції (Закон України..., 2014). У той же час, поліцейські є суб'єктами на яких розповсюджуються вимоги, обмеження і заборони встановлені законом.

Правові обмеження в діяльності поліцейських спрямовані на забезпечення прозорого й ефективного функціонування органів і підрозділів Національної поліції України, встановлення правових бар'єрів перед можливими зловживаннями поліцейськими, створення умов для належного виконання ними службових повноважень. Антикорупційні обмеження стосуються не лише часу перебування на службі, але мають відношення до процедури відбору на посаду і тривають протягом певного часу після звільнення.

Так, поліцейським законодавством передбачено обов'язкове проведення спеціальної перевірки щодо осіб які вступають на службу в органи Національної поліції. Типовим порядком проведення конкурсу на службу до поліції та/або зайняття вакантної посади, затвердженим наказом МВС України від 25 грудня 2015 року № 1631 встановлено, що переможці конкурсу надають кадровій службі передбачені законодавством документи, необхідні для проведення спеціальної перевірки (Міністерство внутрішніх справ України, 2015).

Поліцейським, під час проходження служби, забороняється використовувати свої службові повноваження або своє становище та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі використовувати будь-яке державне чи комунальне майно або кошти в приватних інтересах (Закон України..., 2014). Використання службових повноважень чи свого становища у діяльності поліцейського може відбуватись у таких формах:

- надання допомоги фізичним або юридичним особам у здійсненні їх господарської діяльності;
- сприяння призначенню на посаду особи, яка не має будь-яких переваг перед іншими кандидатами на цю посаду;
- втручання в діяльність органів публічної влади чи посадових осіб;
- надання переваги окремим фізичним або юридичним особам при здійсненні дозвільно-реєстраційної діяльності;
- використання службових транспортних засобів в особистих цілях тощо.

До поліцейських, як і до державних службовців, застосовуються обмеження щодо одержання подарунків, сумісництва та суміщення служби з іншими видами діяльності, спільної роботи близьких осіб, а також фінансові обмеження, пов'язані з необхідністю декларування майна і доходів.

Існують також обмеження для поліцейських, які звільнилися або іншим чином припинили діяльність, а саме їм забороняється:

- 1) упродовж року після звільнення укладати трудові договори (контракти) або вчиняти правочини у сфері підприємницької діяльності з юридичними особами або фізичними особами – підприємцями, якщо до дня припинення діяльності вони здійснювали повноваження з контролю, нагляду або прийняття відповідних рішень щодо діяльності цих осіб;

2) розголошувати або в інший спосіб використовувати у своїх інтересах інформацію, що стала відомою під час проходження служби, крім випадків, передбачених законом;

3) упродовж року після звільнення представляти інтереси будь-якої особи у справах, в яких іншою стороною є орган поліції, в якому вони працювали на момент звільнення.

Адміністративно-правовий механізм запобігання корупції в органах поліції є складовою частиною загального механізму адміністративно-правового регулювання. Але він має свої специфічні особливості, які дозволяють виділити цей механізм в самостійний напрям правового регулювання.

За думкою О. В. Ткаченко механізм адміністративно-правового регулювання протидії корупції – це сукупність правових і організаційних засобів (інструментів), спрямованих на боротьбу з корупційними проявами серед поліцейських (Ткаченко, 2008, с.14). Засоби й елементи адміністративно-правового механізму спрямовані на зниження потенційних корупційних загроз в органах поліції.

Основними складовими елементами адміністративно-правового механізму протидії корупції є:

- правовідносини та норми права у сфері протидії корупції;
- нормативно-правові акти, які формують антикорупційне законодавство;
- державні органи покликані протидіяти корупції;
- адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення тощо.

Адміністративно-правовий механізм повинен не тільки забезпечувати протидію корупції, але й створювати умови для її попередження, що вимагає подальшого вдосконалення антикорупційного законодавства й складових елементів цього механізму.

Для вдосконалення адміністративно-правового механізму запобігання корупції в органах Національної поліції, перш за все, необхідно виробити чіткі та зрозумілі критерії оцінювання ефективності вжитих антикорупційних заходів, які повинні враховувати не тільки оціночні статистичні дані, а й якісні показники.

Прикладом визначення показників ефективності виконання антикорупційних заходів є Антикорупційна програма Національної поліції України на 2019-2021 роки (Національна поліція України, 2019). Проте перелік показників у програмі не можна вважати повним та таким, що дає вичерпну відповідь на питання про результативність такої діяльності.

До Типового переліку критеріїв оцінювання ефективності застосування антикорупційних заходів доцільно відносити такі показники, як:

- результати проведених заходів щодо усунення виявлених корупційних ризиків за відповідний період;
- результати та якість реагування на повідомлення про вчинення корупційних правопорушень або порушення вимог антикорупційної програми;
- кількість осіб, які притягнуті до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією, та осіб, які притягнуті до кримінальної відповідальності за вчинення службових злочинів;
- кількість справ, за якими особи виправдані судом або звільнені від адміністративної або кримінальної відповідальності;
- результати вивчення громадської думки щодо оцінки антикорупційної складової діяльності органів Національної поліції та окремих працівників;
- якість заходів проведених з метою навчання та підвищення кваліфікації поліцейських у сфері запобігання та виявлення корупції;

- ефективність та своєчасність процедур захисту викривачів корупції;
- кількість та якість заходів вжитих з метою запобігання і врегулювання конфлікту інтересів;
- кількість проведених службових розслідувань та створення умов невідворотності відповідальності за корупційні правопорушення;
- кількість проведених перевірок достовірності відомостей, що подаються працівниками поліції та особами, які претендують на зайняття посад в органах поліції, щодо застосування заборон, передбачених Законом України «Про очищення влади»;
- кількість проведених спеціальних перевірок відносно осіб, які претендують на зайняття посад, що передбачають зайняття відповідального та особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком тощо.

Треба зазначити, що керівництво Національної поліції України приділяє значну увагу до щорічного прийняття планово-стратегічних документів (програм, стратегій, планів та ін.), але більшість з них недостатньо впливає на загальний стан запобігання корупції в органах поліції, залишаючись тільки на паперах і повторюючись з року в рік. Отже, формування наступної антикорупційної програми (стратегії, концепції) повинно відбуватися на основі всебічного моніторингу запланованих попередньою програмою заходів на предмет визначення причин та умов повного або часткового її невиконання, формування наступних програмних заходів, виходячи не з кількості пропозицій, а з принципу якості виконання, а також залучення до розробки цих документів громадських організацій антикорупційної спрямованості тощо.

У напрямку поліпшення службово-професійного забезпечення діяльності поліції, у тому числі й щодо дотримання поліцейськими професійно-етичних вимог, потрібно передбачати застосування превентивних антикорупційних механізмів в діяльності Національної поліції України як на етапі відбору кандидатів для проходження служби, так і безпосередньо під час виконання поліцейськими оперативно-службових завдань.

Важливим є підвищення ефективності відомчого антикорупційного контролю, за рахунок запровадження принципу колегіальної відповідальності, коли при висуненні звинувачень у вчиненні корупційного правопорушення окремому поліцейському, перевірці підлягають його керівники, колеги, підлеглі, що несе серйозні репутаційні ризики для відповідного органу поліції.

Потребує подальшого розвитку інформаційно-комунікативне забезпечення адміністративно-правового механізму запобігання корупції в органах поліції, яке дозволяє забезпечити більш активну участь громадян в роботі поліції. Його ефективність має досягатись через достовірність інформації щодо потенційних корупційних загроз і проявів, достатність та своєчасність її подання задля своєчасного застосування необхідних заходів. Сучасні інформаційно-комунікативні та Інтернет-технології надають широкі можливості у цій сфері, розширюють можливості та якість аналізу стану й тенденцій вчинення корупційних правопорушень в органах поліції, підвищують його оперативність, дозволяють розробити різні варіанти заходів запобігання корупції тощо.

Тому, доцільно доповнити Закон України «Про запобігання корупції» статтею 21-1 «Інформаційно-комунікативне забезпечення формування та реалізації антикорупційної політики», в якій передбачити, що інформаційно-комунікативне забезпечення формування та реалізації антикорупційної політики ґрунтується на використанні автоматизованої системи обробки даних, що надає можливість здійснювати оцінку (моніторинг) корупційних ризиків у діяльності органу, установи, організації, визначати причини та умови, що їх породжують, а також розробляти заходи щодо її попередження чи протидії.

Необхідно ширше залучати громадськість до попередження корупції в органах поліції. Для цього потрібна активізація громадських організацій та окремих громадян як в частині моніторингу дотримання прав і свобод людини правоохоронними органами, так і в частині реалізації адміністративно-правового механізму запобігання корупції серед поліцейських. Доцільним є розробка спеціального закону «Про громадський контроль», внесення змін та доповнень до Закону України «Про Національну поліцію», а також прийняття відповідних відомчих нормативно-правових актів для забезпечення дієвості та ефективності громадського контролю на практиці, підвищення прозорості та відкритості поліцейської діяльності для громадськості (Філіпенко, 2018, с.107). Дієвий громадський контроль сприяє підвищенню ефективності діяльності поліції і тому для його забезпечення необхідно:

- сформувати дієву систему моніторингу отриманої інформації про вчинені поліцейськими корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення;
- застосовувати принципово нові форми взаємодії поліції з громадськістю, побудовані на засадах партнерства, взаємної відповідальності й ініціативи у формуванні та реалізації антикорупційних заходів;
- створити Єдиний громадський антикорупційний портал спрямований на інформування суспільства про стан корупції в Україні та надання можливості кожному повідомляти про корупційні дії державних службовців взагалі й працівників поліції зокрема. Це сприятиме запобіганню корупції в органах поліції та реалізації принципу невідворотності покарання за вчинення корупційних дій шляхом обов'язкового реагування компетентних органів на кожний випадок.

Висновок. Адміністративно-правовий механізм запобігання корупції в органах Національної поліції уявляє собою врегульовану нормами адміністративного права систему антикорупційних вимог, заборон та обмежень, які висуваються до поліцейських, а також сукупність організаційно-правових заходів спрямованих на їх практичну реалізацію з метою запобігання вчиненню поліцейськими правопорушень, пов'язаних з корупцією та створення потенційно несприятливих умов для їх вчинення. Вдосконалення адміністративно-правового механізму запобігання корупції в органах поліції вимагає вироблення чіпких та зрозумілих критеріїв оцінювання ефективності вжитих антикорупційних заходів, підвищення ефективності відомчого антикорупційного контролю, подальшого розвитку інформаційно-комунікативного забезпечення та широкого залучення громадськості до попередження корупції в органах поліції.

Бібліографічний список

- Бахмутський районний відділ поліції, 2020. У 2020 році зріс рівень довіри населення до МВС: презентація результатів дослідження щодо сприйняття та оцінки внутрішньої безпеки в Україні. *Бахмутський районний відділ поліції ГУНП в Донецькій області*, [онлайн] 22 липня. Доступно: <<https://mvs.gov.ua/ua/news/32738.htm>> (дата звернення 20 грудня 2020).
- Закон України Про запобігання корупції № 1700-VII, 2014. *Відомості Верховної Ради України*, 49, Ст.2056.
- Закон України Про Національну поліцію № 580-VIII, 2015. *Відомості Верховної Ради України*, 40-41, Ст. 379.
- Міністерство внутрішніх справ України, 2015. Типовий порядок проведення конкурсу на службу до поліції та/або зайняття вакантної посади. *Верховна Рада України*.

- [онлайн] Доступно: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0050-16>> (дата звернення 21 грудня 2020).
- Мосякіна, О.А., 2014. Удосконалення механізмів державного управління для подолання корупційних проявів в органах внутрішніх справ України. *Вісник Академії митної служби України. Серія: Державне управління*, 2, С. 155-159.
- Національна поліція України, 2019. Антикорупційна програма Національної поліції України на 2019-2021 роки. *Патрульна поліція*. [онлайн] Доступно: <<http://patrol.police.gov.ua/prevent/h3-antikoruptsijni-programy-npu-otsinka-koruptsijnyh-gyzykiv-u-diyalnosti-npu-h3-br/>> (дата звернення 21 грудня 2020).
- Разумков Центр, 2020. Оцінка громадянами ситуації в країні, рівень довіри до соціальних інститутів та політиків, електоральні орієнтації громадян (квітень 2020р. соціологія). *Разумков Центр*, [онлайн] 4 травня. Доступно: <<https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadianamy-sytuatsii-v-kraini-riven-doviry-do-sotsialnykh-instytutiv-ta-politykiv-elektoralni-orientatsii-gromadian-kviten-2020r>> (дата звернення 20.12.2020).
- Ткаченко, О.В., 2008. *Адміністративно-правові засади протидії корупції в органах внутрішніх справ*. Кандидат наук. Дисертація. Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ.
- Філіпенко, Т.В., 2018. Організаційно-правові засади громадського контролю за діяльністю Національної поліції. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право*, 16, с.102-109.
- Шатрава, С.О., 2017. Запобігання корупції в діяльності органів Національної поліції як необхідна складова антикорупційної політики держави. *Форум права*, 5, с.427-434. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.206140>
- Шинкаренко, Н.В., 2016. Причини виникнення корупції в органах Національної поліції України. *Право і безпека*, 3, с.104-107.
- Filipenko, T., Filipenko, A. and Turner, N., 2020. Organizational fundamentals for preventing corruption in local self-government bodies. In: L. Popova, M. Petrova and V. Tarnovo, eds. *Professional competencies and educational innovations in the knowledge economy*. Bulgaria: Publishing House ACCESS PRESS, p.486-497.
- Kantar OnLine Track, 2020. Дослідження поглядів користувачів Інтернету в Україні. Сприйняття поліції. Червень 2020. *Kantar Україна*, [онлайн] Доступно: <https://tns-ua.com/wp-content/uploads/2020/07/Kantar-Online-TRACK-spriinyattya-politsii--_2020.pdf> (дата звернення 22 грудня 2020).
- Kleinig, J., 1996. *The ethics of policing*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Walker, S., 1992. *The police in America: an introduction*. 2nd ed. New York: McGraw-Hill.

References

- Bakhmut District Police Department, 2020. U 2020 rotsi zris riven doviry naseleння do MVS: prezentatsiia rezultativ doslidzhennia shchodo spryiniattia ta otsinky vnutrishnoi bezpeky v Ukraini [In 2020, the level of public confidence in the Ministry of Internal Affairs increased: presentation of the results of a study on the perception and assessment of internal security in Ukraine]. *Bakhmut District Police Department of the GUNP in the Donetsk region*, [online] July 22. Available at: <<https://mvs.gov.ua/ua/news/32738.htm>> (Accessed 22 December 2020). (in Ukrainian).
- Filipenko, T., Filipenko, A. and Turner, N., 2020. Organizational fundamentals for preventing corruption in local self-government bodies. In: L. Popova, M. Petrova and V. Tarnovo,

- eds. *Professional competencies and educational innovations in the knowledge economy*. Bulgaria: Publishing House ACCESS PRESS, p.486-497. (in Bulgarian).
- Filipenko, T.V., 2018. Orhanizatsiino-pravovi zasady hromadskoho kontroliu za diialnistiu Natsionalnoi politsii [Organizational and legal principles of public control over the activities of the National Police]. *Visnik Mariupol's'kogo derzhavnogo univertsitetu. Seriâ: Pravo*, 16, p.102-109. (in Ukrainian).
- Kantar OnLine Track, 2020. Doslidzhennia pohliadiv korystuvachiv Internetu v Ukraini. Spryiniattia politsii. Cherven 2020 [Research of views of Internet users in Ukraine. Perception of the police. June 2020]. *Kantar Ukraine*. [online] Available at: <https://tns-ua.com/wp-content/uploads/2020/07/Kantar-Online-TRACK-sprii-nyattya-politsii--_2020.pdf> (Accessed 21 December 2020).(in Ukrainian).
- Kleinig, J., 1996. *The ethics of policing*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ministry of Internal Affairs of Ukraine, 2015. Typovi poriadok provedennia konkursu na sluzhbu do politsii ta/abo zainiattia vakantnoi posady [Standard procedure for conducting a competition for service in the police and/or filling a vacant position]. *Verkhovna Rada of Ukraine*. [online] Available at: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0050-16>> (Accessed 21 December 2020). (in Ukrainian).
- Mosyakina, O.A., 2014. Udoskonalennia mekhanizmiv derzhavnoho upravlinnia dlia podolannia koruptsiinykh proiaviv v orhanakh vnutrishnikh sprav Ukrainy [Corruption in the bodies of internal affairs of Ukraine and improvement of mechanisms of state governance in order to overcome them]. *Bulletin of the Academy of Customs Service of Ukraine. Series: Public Administration*, 2, p.155-159. (in Ukrainian).
- National Police of Ukraine, 2019. Antykoruptsiina prohrama Natsionalnoi politsii Ukrainy na 2019-2021 roky [Anti-corruption program of the National Police of Ukraine for 2019-2021]. *Patrol police*. [online] Available at: <<https://www.npu.gov.ua/about/zapobigannya-korupcziji/antukorprogramu-ny.html>> (Accessed 21 December 2020).(in Ukrainian).
- Razumkov Centre, 2020. Otsinka hromadianamy sytuatsii v kraini, riven doviry do sotsialnykh instytutiv ta politykiv, elektoralni oriientsatsii hromadian (kviten 2020r. sotsiologhiia) [Citizens' assessment of the situation in the country, the level of trust in social institutions and politicians, electoral orientations]. *Razumkov Centre*, [online] May 4. Available at: <<https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia>> (Accessed 22 December 2020). (in Ukrainian).
- Shatrava, S.O., 2017. Zapobihannia koruptsii v diialnosti orhaniv Natsionalnoi politsii yak neobkhidna skladova antykoruptsiinoi polityky derzhavy [Prevention of corruption in the activities of the National Police bodies as a necessary component of the state's anti-corruption policy]. *Forum prava*, 5, p.427-434. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.206140> (in Ukrainian).
- Shynkarenko, N.V., 2016. Prychyny vynyknennia koruptsii v orhanakh Natsionalnoi politsii Ukrainy [The causes of corruption within the National Police of Ukraine]. *Law and Safety*, 3, p.104-107. (in Ukrainian).
- Tkachenko, O.V., 2008. *Administratyvno-pravovi zasady protydii koruptsii v orhanakh vnutrishnikh sprav* [Administrative-legal principles of counteraction of corruption in law-enforcement bodies]. PhD. Dissertation. Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine. Kyiv. (in Ukrainian).
- Walker, S., 1992. *The police in America: an introduction*. 2nd ed. New York: McGraw-Hill.

Zakon Ukrainy Pro Natsionalnu politsiiu № 580-VIII [Law of Ukraine On the National Police № 580-VIII], 2015. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 40-41, Art.379. (in Ukrainian).

Zakon Ukrainy Pro zapobihannia koruptsii № 1700-VII [Law of Ukraine on Prevention of Corruption № 1700-VII], 2014. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 49. Art. 2056. (in Ukrainian).

T. Filipenko

A. Filipenko

ADMINISTRATIVE AND LEGAL PRINCIPLES OF PREVENTION OF CORRUPTION IN THE BODIES OF THE NATIONAL POLICE

Today, the problem of overcoming corruption is acute for all public authorities. But its existence in the police has more dangerous consequences, because corruption in the police undermines public confidence in law and order in the state, which must ensure police officers.

The article considers the concepts and causes of corruption in the National Police. It is noted that the causes of police corruption are closely related to those that are characteristic of all categories of government officials and exist in society as a whole, namely economic, organizational, managerial, socio-psychological causes. Among the special reasons that cause corruption in the police are objective (external) and subjective (internal) reasons. Objective reasons are related to the specifics of professional activity, improper organization of employees' performance of their official duties, unfavorable conditions of service, etc. Subjective reasons are due to the level of development and upbringing of the police officer, among them: lack of idea about the proper and decent behavior of the police officer; insufficient development of moral and business qualities; the ability to be negatively influenced by colleagues who commit corrupt practices; lack of principled positions on honest and responsible service; lack of strong-willed qualities and adequate legal punishment for committing offenses with signs of corruption.

It is determined that the main components of the administrative and legal mechanism for preventing corruption in the police are: legal relations and legal norms in the field of combating corruption; normative legal acts that form anti-corruption legislation; public authorities are called upon to combat corruption; administrative liability for corruption offenses, etc.

The article substantiates the areas of improving the administrative and legal mechanism for preventing corruption in the National Police and provides proposals on the need to adopt the Law of Ukraine "On Public Control", amendments to the Laws of Ukraine "On Prevention of Corruption" and "On the National Police".

Key words: *National police, police bodies, corruptin, corruption offenses, administrative and legal mechanism for preventing corruption, anti-corruption restrictions and prohibitions.*

Стаття надійшла до редакції 16.10.2020 р.